Matlab 5. előadás

Grafika, függvényábrázolás

Dr. Szörényi Miklós, Dr. Kallós Gábor

Tartalom

- Motivációs példák
- Grafika áttekintés
- Plot parancs, függvényábrázolás
  - Plot beállítások
  - Animáció
- Subplot és fplot
- Egy- és többváltozós függvények ábrázolásának (további) lehetőségei
  - Szimbolikus megadású függvények, ezplot
  - Többváltozós függvények, 3D grafika
- Függvényvizsgálat
  - Zérushelyek, metszéspontok
  - Lokális maximum- és minimumhelyek
  - További lehetőségek

Széchenyi István Egyetem

Műszaki számítások

Példák

- clockex: analóg óra
  - Grafikus objektumokat használ
  - Készítő: Cleve Moler
    - Részletek: clockex.m fájl
- Házikó transzformációi
  - Síkbeli pontsorozatot összekötünk
    - "Csinosítva": dot2dot.m fájl
    - Az ábra még hangolható
  - Transzformációk mátrixszal
    - Lásd köv. slide
- Bemutató

Példák (folyt.)

(Házikó trafói, folyt.)

- Síkbeli pontsorozat összekötés (már néztük)
- Transzformációk mátrixszal
  - Forgatás (lásd saját fv.)
- Új pozícióban kirajzolás
- Bemutató (folyt.)
  - Hívás:

```
>> for i=0:360 dot2dot(forgat(X,i)), pause(0.1), end;
```

% függvények egymásba is ágyazhatók

4

Széchenyi István Egyetem

Grafika – áttekintés

- A Matlab a rajzokat grafikus ablakban készíti el
  - Váltogathatunk a már létező, vagy még nem létező ablakok között
    - Utóbbi esetben új ablak jön létre
    - Parancs: figure(n)
- Egy grafikus ablakban sok objektum helyezhető el, amelyek mindegyike hangolható
  - Lásd még: hold on, ill. subplot
- Többféle rajzoló utasítás használható

- Síkbeli pontokat a *plot* paranccsal rajzoltathatunk
- Megadandók az egyes pontok x ill. y koordinátái
  - Külön vektorban! (1. és 2. param.)
  - Egyszerű példa: plot([0 1], [0 1])
- Alapértelmezés szerint …
  - ... a pontok folytonos vonallal összekötöttek
  - … nincs jelölő
  - (... a vonal színe először kék, majd piros stb.)
- A parancs (opcionális) harmadik paraméterében opciókat adhatunk át
  - Ezek az alapértelmezést módosítják
  - Három különböző tulajdonságot adhatunk meg egy néhány karakter hosszú kódértékekből összeállított sztringben
    - Vonalstílus, szimbólum, szín
  - A tulajdonságok együtt vagy külön is megadhatók
- Példa

- A plot parancs lehetséges harmadik paraméterei
  - Összefoglaló táblázat

kód	vonal stílusa	kód	szimbólum	kód	szín
-	folytonos	+	+	r	piros
	(alapértelmezés)				
	szaggatott	0	kör	g	zöld
:	pontozott	*	*	b	kék
	pont-vonal		pont	с	cián
		Х	Х	m	magenta
		s	négyzet	у	sárga
		d	rombusz	k	fekete
		^	háromszög fel	W	fehér
		v	háromszög le		
		>	háromszög		
			jobbra		
		<	háromszög		
			balra		
		р	ötágú csillag		
		h	hatágú csillag		

- Példa a marker szimbólumok használatára
  - Csoportok (decilisekre bontva) és pontok
  - Szintaktika (részlet, 2. ábra)
    - >> plot(x, mi, 'b-')
    - >> plot(x, gi, 'r^--')
    - >> plot(x, vi, 'k*:')

További plot lehetőségek

- Finomabb beállítások (szintaxis): plot(x, y, tulajdonság neve, tulajdonság értéke)
- Több tulajdonságot is megadhatunk név–érték párokat ismételve
- Néhány fontosabb:

Color	A vonal színe	Színkód (lásd előző táblázat), vagy RGB kódolással: 3 számérték (vektorban), 0 és 1 közötti valós számok
LineStyle	A vonal stílusa	Mint a fenti táblázatban: :
LineWidth	A vonal vastagsága	Az érték megadható

- További tulajdonságok (pl. jelölőre vonatkozó beállítások, színek): lásd súgó, ill. h = plot(x, y, ...), get(h), set(h, '*tulajdonság neve*', *tulajdonság értéke*)
- Példa

```
>> x1 = linspace(-2*pi, 2*pi, 101);
plot(x1, sin(x1), 'LineWidth', 2, 'Color', [.8 .3 0]);
```


Műszaki számítások

Függvényábrázolás plot-tal

- "Kotta", az előzőek szerint:
  - Alappontok (vektor) és fv.definíció elkészítése (valamely megismert módon)
  - Rajzoló utasítás megadása az esetleges opciókkal
  - Ha több rajzot szeretnénk egy ábrára helyezni, akkor ezt is beállítjuk (hold on)
- Példa (korábbi anonymus függvény)

```
>> fw = @(x) x.^2.*sin(x)+1)
```

>> s = -3:0.1:3; plot(s, fw(s), 'Color', [0.7 0.1 0.9])

Függvényábrázolás plot-tal

 A koordinátapárokat komplex számsorral is megadhatjuk (paraméteres ábrázolás)

```
Példa
```

```
z = exp(i*linspace(0, 2*pi, 181)); plot(z);
axis square;
% az ábra méretezése négyzetes
h = title('Kör', 'Color', 'R');
% felirat az aktív rajzra
% az objektum mutatót feljegyezzük
get(h);
% megjelenítjük az objektum hangolható tulajdonságait
set(h);
```

```
set(h, 'FontSize', 20) % betűméret beállítása
```


További rajz parancsok

A rajzok készítéséhez használható további fontosabb parancsok (hangolás, kieg.)

- clf: grafikus ablak tartalmának törlése
- axis([xmin xmax ymin ymax]): a koordinátarendszer határainak beállítása a megadott értékekre
- axis auto: a határok visszaállítása az automatikus beállításra
- axis equal: az x és y irányú egység azonos hosszúságú
- axis off/on: a koordinátarendszert elrejti, bekapcsolja
- grid on/off: rács be- és kikapcsolása
- title('cím'): grafika címének magadása
- xlabel('felirat'), ylabel('felirat'): x/y-tengely felirata
- text(x,y,'string'): adott pozícióra kiír egy szöveget
- legend('string', ..., pozíció): jelmagyarázat megadása
  - A poz. újabb Matlab verziókban szövegesen adandó meg (!), régebben számmal
- hold on/off: a meglevő ábrába helyezi el a következő fv.rajzot, vagy újba
- figure(n): új ablak létrehozása, illetve váltás egy létező ablakra, ahol n az ablak mutatója (poz. egész)
- gcf: az aktuális ablak mutatóját adja vissza

x tengely

Függvényábrázolás plot-tal

```
Összetett plot példa (függvény és inverze)
>> x = linspace(-pi/2, pi/2, 101); y = sin(x);
>> plot(x, y, 'r'); hold on; plot(y, x, 'b'); axis auto
>> xlabel('x tengely'), ylabel('y tengely')
>> title('Szinusz
                                                                     Figure 1
függvény és inverze')
                               File Edit View Insert Tools Desktop Window Help
>> text(-2.5, 1.7,
                               🗋 🖆 🛃 🍇 | 🔌 🔍 🕲 🧐 🐙 🔏 • | 🔜 | 🔲 📰 💷
'© Maci Laci')
                                © Maci Laci
                                                Szinusz függvény és inverze
% szöveq, koordinátával
                                   1.5
                                          sin(x)
>> legend('sin(x)', ...
                                          arcsin(x)
'arcsin(x)', 'Location',
'northwest');
                                   0.5
% pozíció megadása
                                 tengely
% réqebben 1-4
>> grid on,
axis equal, hold off;
                                  -0.5
A jelmagy. színezése a plotok
sorrendjét követi
                                  -1.5
                                        -1.5
                                             -1
                                                 -0.5
                                                          0.5
                                                                   1.5
```

Animáció plot-tal

- Animáció lehetősége: a rajzot mindig újrarajzoljuk és közben szüneteket tartunk
- Egyszerű példa egységvektor körbeforgatása >> x = [0 1; 0 0];% 1 hosszú vektor végpontjai az x tengelyen >> fok = 2; >> T = [cosd(fok) -sind(fok); sind(fok) cosd(fok)]; % forgatás mátrixa, 2 fokonként megyünk >> for fi = 0:fok:360plot(x(1,:),x(2,:),'.-'), axis([-1 1 -1 1]); % rajz pause(0.1); % várakozás $x = T^*x;$ % az x vektor új pozíciója end % ciklus vége
  - Most nem kell *hold on* parancs!
  - Minden lépésben új vásznat rajzolunk (ugyanoda), a régit pedig eldobjuk

Subplot

- Subplot: egy képtáblázat megfelelő cellájába illesztjük be a köv. plot rajzot
- Szintaktika: a subplot(n, m, p) az n sorú és m oszlopú képtáblázat p-edik, sorfolytonosan számozott celláját aktiválja. A plot itt helyezi el a köv. képet.
- Példa: egy 1×3 méretű képtáblázatba három függvényrajzot helyezünk el x = -10:0.1:10; figure(1),

y = sin(x); subplot(1,3,1); plot(x,y); axis square, title('sin(x)');

- y = sin(x)./x; subplot(1,3,2); plot(x,y); axis square, title('sin(x)/x');
- $y = sin(x)./(x.^{2+1}); subplot(1,3,3); plot(x,y); ...$

Subplot

Összetett subplot példa (M. D.)

Subplot

```
A mögöttes kód (részlet, elemzés Hf.)
t = 2:14;
subplot(221);
plot(t,0.5-0.2*exp(log(t).*cos(t)),'bs--');
xlabel('t'); ylabel('y érték');
title('0.5-0.2e^{ln(t)*cos(t)}');
xlim([t(1) t(end)]);
subplot(223);
plot(t,pi.^(0.1*t-3).*sin(t),'k^-');
xlabel('t'); ylabel('y érték');
title('\pi^{0.1t-3}*sin(t)');
xlim([t(1) t(end)]);
subplot(2,2,[2 4]);
hold on;
plot(t, cos(t)) / exp(sin(t)), 'r^{*-'});
plot([t(1) t(end)],[0 0],'k--');
xlabel('t'); ylabel('y érték');
title('cos(t) / e^{sin(t)}');
xlim([t(1) t(end)]);
```

• • •

Fplot

- Az fplot utasítás segítségével ismert/megadott egyváltozós függvények grafikonját rajzoltathatjuk ki
- Eltérés a plot utasítástól: a függvény változó, automatikus osztással kerül kiértékelésre
  - A gyorsabb függvényérték-változásoknál sűrűbben, máshol ritkábban
  - x alappontokat így külön nem kell készítenünk
  - Ezáltal a grafikus kép is lehet jóval kifejezőbb (eml.: "rossz" plot)

```
Példa
```

```
function y = fw(t);
    y = t.*exp(-t.^2).*sin(4*t);
end
```

```
Hívás:
```

```
>> fplot('fw', [0 pi])
```

```
% a függvény nevét aposztrófok határolják, vagy:
```

```
>> fplot(@fw, [0 pi])
```

- Jellegzetességek
  - fplot-nál nem kötelező pontozott műveleteket használni, de javasolt (warning az új verziókban)
  - Aposztrófos megadás: 2017 utáni Matlab verziókban már nem lesz támogatott, javasolt helyette a @-ra áttérés!
  - Anonymus (és inline) megadásnál is használhatunk fplot rajzolást
  - Az intervallumhatárokat nem kötelező megadni, de javasolt (régebben kötelező volt)

Fplot

 Az fplot-nál is ugyanúgy szabályozható a vonalszín, -stílus és a jelölők használata, mint a plot esetén

Példa

```
>> fplot(@(x) sin(x+pi/5)); % sima rajz
```

- >> hold on
- >> fplot(@(x) sin(x-pi/5),'--or');
- >> fplot(@(x) sin(x),'-.*c','Linewidth',2)
- % pontozott vonal jelölővel, vastagabb

Fplot

Érdekesség: az fplot belső működése

```
>> subplot(2,1,1); fplot('fw',[0,4], 'r');
```

```
% sima vonalas függvényrajz
```

```
>> title('plot: t*exp(-t^2)*sin(4*t)')
```

```
>> [x,y] = fplot('fw', [0, pi]); subplot(2,1,2);
```

```
plot(x,y,'k.-');
```

```
>> title('fplot pontonként:
t*exp(-t^2)*sin(4*t)')
```

Magyarázat

- Ha az fplot hívás [x y] visszaadott értékeit eltároljuk, akkor a grafikon nem jelenik meg
- Így az fplothoz szükséges x, y párokat feljegyezve, egy plottal csak az x, y párokkal adott pontsorozatot rajzoltatjuk ki
- + összehasonlító ábra: sima fplot

Széchenyi István Egyetem

Műszaki számítások

Ezplot

- ezplot ("easy-plot"): egyszerű segédeszköz a közvetlen megadású egyváltozós, az implicit megadású és a paraméteresen adott függvények ábrázolásához
  - Az ábrázolási intervallumhatárok elhagyhatók, ekkor azokat a Matlab automatikusan generálja
  - A függvény automatikusan ábracímet is készít
- Példák
  - Egyváltozós függvény
    >> ezplot('fw')
    >> ezplot('sin(x)/x', [-4*pi 4*pi])
  - Implicit megadású függvény: >> ezplot('(x-1)^2/3^2 + (y-2)^2/2^2 = 1', [-3 5, -1 5]), grid on % ellipszis
  - Paraméteresen adott függvény: >> ezplot('0.5*(t-2*sin(t))','0.5*(1-2*cos(t))', [-3 15]), grid on % ciklois >> ezplot('t*cos(t)','t*sin(t)',[0 4*pi]), grid on % archimédeszi spirális

Ezplot

- Szimbolikusan adott függvényeket az ez kezdetű parancsokkal lehet kirajzoltatni (ezplot, ezcontour, ezsurf, ezplot3 stb.)
- A szimbolikus megadás nagy előnye: a függvények formálisan deriválhatók, integrálhatók stb.
- Most csak az ezplot ilyen típusú használatát nézzük meg

```
Példa
syms x; % x szimbolikus változó
fp = x^5-8*x^3+2 % fp függvény (szimbolikusan)
fp_diff = diff(fp, x)
% fp függvény deriváltja (szimbolikusan)
ezplot(fp, [-2.5 2.5]), grid on, hold on % fp rajz
h = ezplot(fp_diff, [-2.5 2.5]);
% fp_diff rajz, objektumkezelő feljegyzés
set(h, 'Color', 'g') % objektum színének változtatása
axis([-2.5 2.5 -40 40]) % intervallumhatárok beállítása
title('x^5 - 8*x^3 + 2 és deriváltja 5*x^4 - 24*x^2')
legend('x^5 - 8*x^3 + 2', '5*x^4 - 24*x^2', 'Location',
'northeast')
% cím, jelmagyarázat (jobb felső sarok)
```


Műszaki számítások

Ezplot

Az eredmény (szép rajz):

Többváltozós függvények ábrázolása

- Szintén egyszerűen lehet ábrázolni kétváltozós függvényeket és térbeli felületeket a megfelelő ez kezdetű függvénnyel
- Ábrázoljuk az f(x, y) = y/(1 + x² + y²) függvényt a -5 < x < 5, -2π < y < 2π tartomány felett, majd ábrázoljuk az egységsugarú gömböt is!</p>
  >> subplot(1,2,1), ezmesh('y/(1 + x² + y²)', [-5,5,-2*pi,2*pi])

```
>> subplot(1,2,2), s='sqrt(1-z^2)*'; h=ezsurf([s
'cos(t)'], [s 'sin(t)'], 'z', [0 2*pi, -1 1])
```


Műszaki számítások

Többváltozós függvények ábrázolása

- A paraméteresen adott térgörbék rajzolásához az ezplot3(funx,funy,funz,[tmin,tmax]) függvény használható
- Az animate opcióval (ez extra paraméter) a térgörbén végigfutó pontot animálhatjuk is
- Példa: az

 $x = t^* \sin(2t), y = t^* \cos(2t), z = 6\pi - t$ egyenletű térgörbe egy álló kúp felületén körkörösen legördülő pont pályáját írja le

Ábrázoljuk és animáljuk!
> ezplot3('t*sin(2*t)', 't*cos(2*t)', '6*pi-t',[0,6*pi], 'animate')

(További többdim. példák: lásd súgó)

Széchenyi István Egyetem

Polárkoordinátás függvények ábrázolása

- Az $r = r(\phi)$ polárkoordinátás megadás gyakran hasznos lehet
- Ilyenkor a síkgörbe paraméteres alakja: $x(\varphi) = r(\varphi) *\cos(\varphi), \qquad y(\varphi) = r(\varphi) *\sin(\varphi)$
- Ezek megjelenítésére az ezpolar(r(t), [a, b]) parancs alkalmas
- Jelenítsük meg az $r = 1 + \cos(t)$ és az $r = 1 + \cos(4t)$ függvényeket!
  - Ha az intervallumot nem adjuk meg, akkor $0 \le t \le 2\pi$ lesz
- > subplot(1,2,1), ezpolar('1+cos(t)'), subplot(1,2,2),
  ezpolar('1+cos(4*t)')

Műszaki számítások

Ez-parancsok, kiegészítés

Kiegészítő megjegyzés

- Az ez-parancsokat a 2017 utáni Matlab verziókban már nem fogják támogatni, ezért célszerű (lassan, folyamatosan) átszokni a megfelelő "kiváltó" parancsokra!
  - Lásd súgó
- Kiváltási példák
  - >> fplot(@fw)
  - >> fimplicit(@(x,y) (x-1).^2/3^2 + (y-2).^2/2^2 1,
     [-3 5, -1 5]), grid on
    - % átalakítás kellett, a kifejezésben is
  - >> fmesh(@(x,y) y./(1 + x.^2 +y.^2), [-5,5,-2*pi,2*pi])
    % pontozott műv. nélkül warning

```
> fplot3(@(t) t.*sin(2*t), @(t) t.*cos(2*t), @(t) 6*pi-t,
[0,6*pi]) % az utóbbi 3 fv. 2016-tól használható
% animáció nélkül
```

ezplot

(Not recommended) Easy-to-use function plotter

ezplot is not recommended. Use fplot instead.

collapse all in page

ezmesh

(Not recommended) Easy-to-use 3-D mesh plotter

collapse all in page

🗅 🗃 🛃 🖕 🔍 🤍 🕲 🤤 🔏 • 🗔 🔲 📰 💷 🛄

Gyors grafika

- A menüszalag (Plot, gyors eszköztár) azonnali lehetőséget biztosít a direkt rajzolásra
- Egyszerűen kiválasztjuk az objektumot és az alkalmazni kívánt rajztípust!
  - Mások a lehetőségek egy- és többváltozós esetben

Műszaki számítások

Függvényvizsgálat

Klasszikus függvényvizsgálat

- Lépések a "nagykönyv" szerint:
  - Értelmezési tartomány meghatározása
  - Zérushelyek, határértékek
  - Monotonitás, szélsőértékek (első derivált vizsg.)
  - Konvexitás, inflexiós pontok (második deriv. vizsg.)
  - Értékkészlet, függvényábra
- A Matlab mindegyik ponthoz rendkívül széles körű támogatást ad! (megfelelő parancsok)
  - De bizonyos matematikai tudás nem nélkülözhető...
  - Példa (tudjuk) >> x=-pi:0.01:pi; plot(x, tan(x))

```
Specialitások
```

- Zérushelyek, lokális szélsőértékek keresése: megfelelően közeli pontból indulva (adott intervallumon)
- Két függvény metszéspontja: a különbségfüggvény zérushelye
- Lokális maximum megkeresése: az ellentett fv. lokális minimumát keressük
- A függvényábra bővíthető az új nevezetes pontokkal (tudjuk)

Függvényvizsgálat

Zérushelyek, metszéspontok

- Két függvény metszéspontjának, vagy egy függvény zérushelyeinek a meghatározása:
  - Ábrázolás megfelelő méretű intervallumon
  - Metszéspont (zérushely) keresés egy alkalmas közeli pontból (*fzero*), ábrázolás
- Példa: Határozzuk meg a log₁₀x és cos(x) függvények metszéspontjait a [0 2π] intervallumban!

```
>> fplot(@log10, [0.1 2*pi]), hold on,
fplot(@cos, [0.1 2*pi], 'k'), grid on,
title('log10(x) és cos(x) metszéspontjai:')
fd = @(x) log10(x)-cos(x) % különbségfüggvény
>> x = [fzero(fd, 2) fzero(@(x) log10(x)-cos(x), 6)]
% zérushelyek keresése
>> plot(x, fd(x), '.b'), plot(x, cos(x), 'or')
% kék pont: a kül.fv zérushelyei, piros kör: metszéspontok
>> text(x(1)-0.5,-0.1,sprintf('%f',x(1))),
text(x(2)-0.5,-0.1,num2str(x(2)))
legend('log10(x)','cos(x)','kül.fv.
zérush.','metszéspontok', 'Location','southeast')
% jobb alsó sarokba jelmagyarázat
>> xd = x; % zérushelyek feljegyzése integráláshoz
>> quad(fd, xd(1), xd(2)) % num. integrálás, ld. később is
```


Függvényvizsgálat

Zérushelyek, metszéspontok (folyt.)

Az eredmény:

Megj.: Az *fzero* nemlin. kifejezések zérushelyének meghatározására nagyon jó eszköz! (Algoritmus, működés: lásd még súgó)

Műszaki számítások

Függvényvizsgálat

Szélsőértékek

- Egyváltozós függvények minimumhelyét az *fminbnd* függvény segítségével határozhatjuk meg
- Legyen f1(x) definíciója m-fájlban:

```
function y = f1(x)
y = x.^5-8*x.^3+2; % a függvényt már láttuk
end %f1
```

Először rajzolunk:

>> fplot(@f1, [-2.5 2.5]), grid on, hold on

- *fminbnd* paraméterek: a vizsgált függvény, az intervallum alsó és felső határa
  - A zérushely közelítő helye letapogatható a grafikonról (data cursor, ill. ginput, lásd még: gyak.)
- A 4. paraméter az opciók beállítására szolgál, és az fminbnd valójában három értéket képes visszaadni
- >> [mnx mny kod] = fminbnd('f1', 2, 2.5, optimset('TolX', eps)), plot(mnx,mny,'ob') % minimumpont: kék kör % az optimset beállítás az fzero-nál is használható

Függvényvizsgálat

Szélsőértékek (folyt.)

- A kód lehetséges értékei az fminbnd parancsnál
  - 1: az fminbnd konvergált az érvényes opciók mellett (minden OK)
  - 0: elértük a lépésszámkorlátozást
  - –1: függvény miatti terminálódás (pl. negatívból gyökvonás)
  - –2: inkonzisztens határok
- Függvény maximumának meghatározására nincs külön parancs (!), ezt a –1-szeresének minimumaként keressük:

```
>> mxx = fminbnd(@(x) -f1(x), -3, -2), mxy = f1(mxx),
plot(mxx, mxy, 'or')
% anonymus megadás ismert függvényekre hivatkozva!
% de jó '-f1(x)' is
>> hx=text(mxx+.2, mxy, sprintf('(%.2f, %.2f)',mxx, mxy));
set(hx,'fontweight','b','color','r')
% piros és bold lesz a koordinátapár
>> hn=text(mnx-.4, mny-3,sprintf('(%.2f, %.2f)',mnx,mny));
set(hn, 'color', 'b') % kék koordináták
>> title('f_1(x) = x^5-8*x^3+2 szélsőértékei')
```


Széchenyi István Egyetem

Műszaki számítások

Függvényvizsgálat

Szélsőértékek (folyt.)

- A kész ábra
  - Figyeljük meg a felrakott elemeket!

Függvényvizsgálat

További Matlab támogatás a függvényvizsgálathoz

- Határértékek
  - Ábráról, ill. numerikusan (teszt a pont környékén)
  - Szimbolikus *limit* parancs (lásd szimbolikus óra)
- Monotonitás
  - Lehet: a szélsőértékek ismeretében, a fv. rajz alapján
  - Szimbolikus deriválással (diff)
  - Elemezhetjük a numerikus differenciavektort is (lásd később)
- Konvexitás, inflexiós pontok
  - Szimbolikusan, a második deriv. vizsgálatával
- Értékkészlet
  - Függvényábráról
  - min, max paranccsal a függvény kif. alapján (eml. optimalizációs fel.ok)
- Példa

```
>> syms x, limit(1/x, x, 0) % nem létezik
>> limit(1/x, x, 0, 'right'), limit(1/x, x, 0, 'left')
>> ezplot('1/x', [-6 6 -8 8]) % ellenőrzés
>> hold on, fplot('0', 'k--'),
fplot('1/x', 'k--', [-100000*eps 100000*eps])
```


